

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady o energetické náročnosti budov (přepřacované znění)

(COM(2021) 802 final – 2021/0426 (COD))

(2022/C 290/18)

Zpravodaj: **Mordechaj Martin SALAMON**

Žádost o vypracování stanoviska	Evropský parlament, 14. 2. 2022 Rada, 09/02/2022
Právní základ	čl. 194 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Doprava, energetika, infrastruktura a informační společnost
Přijato v sekci	10. 3. 2022
Přijato na plenárním zasedání	23. 3. 2022
Plenární zasedání č.	568
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	212/6/6

1. Závěry a doporučení

1.1. EHSV vítá návrh přepřacovaného znění směrnice o energetické náročnosti budov, protože se zabývá hlavními problémy, na něž EHSV poukázal v předchozích stanoviscích, s cílem poskytnout nástroje pro řešení energetické chudoby a napravit dlouhodobé strukturální nedostatečné investice do výstavby a současně podpořit renovace, především v případě energeticky nejnáročnějších budov, a zajistit, abychom se vydali cestou dekarbonizovaného vytápění a chlazení.

1.2. EHSV bezvýhradně podporuje tento přístup EU k dosažení energeticky účinného a vysoce kvalitního zastavěného prostředí bez využívání fosilních paliv, neboť opatření na úrovni EU jsou při urychlování nezbytné transformace účinnější.

1.3. EHSV se domnívá, že nedávné prudké nárůsty cen energie a vyhlídka vysokých cen minimálně ve střednědobém horizontu ukázaly, že je ještě důležitější zavést strategii pro zmírnění a odstranění energetické chudoby. Je třeba provést konkrétní opatření zaměřená na zlepšení energetické účinnosti budov s cílem zajistit důstojné, cenově dostupné a zdravé bydlení pro všechny. Tato opatření musí zahrnovat bezpečné odstranění azbestu.

1.4. EHSV rozhodně podporuje vytvoření minimálních norem energetické náročnosti, konkrétně pro energeticky nejnáročnější obytné budovy. Významným krokem předem je zavedení této zásady na úrovni EU.

1.5. EHSV požaduje, aby byl od počátku stanoven komplexnější sled požadavků ohledně zlepšení s jasnějším a úplnějším harmonogramem až do roku 2050, který podpoří pokrokové renovace.

Protože samotná směrnice o energetické náročnosti budov neposkytuje nové finanční prostředky a úkol financovat potřebné renovace vzbuzuje obavy, považuje EHSV za zásadní, aby byly rámec a nástroje stanovené v této směrnici pro přístup k veřejným i bankovním financím pro tento úkol dostatečné.

1.6. Vzhledem k ústřední úloze, kterou při zlepšování energetické účinnosti fondu budov hrají certifikáty energetické náročnosti, EHSV vítá zvýšené požadavky na tyto certifikáty a jejich vyšší spolehlivost a použitelnost.

1.7. EHSV vítá zvýšenou důležitost vnitrostátních plánů renovace budov a začlenění podávání zpráv o úsilí členských států snížit energetickou chudobu.

1.8. EHSV podporuje myšlenku vytvořit do roku 2024 „pas pro renovaci budov“, který by spotřebitelům zajišťoval snadnější přístup k informacím a nižší náklady při plánování renovace jejich budov.

1.9. EHSV uznává, že je třeba zahrnout požadavky na podávání zpráv o emisích uhlíku během celého životního cyklu (výroba a výstavba, používání a konec životnosti) budov, neboť hlavní vliv nových domů na klima může vyplývat z použitých materiálů a stavební činnosti. EHSV zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby definice „budov s nulovými emisemi“ umožňovala jejich optimální interakci s okolními energetickými systémy a zahrnovala veškeré související emise skleníkových plynů. Posouzení životního cyklu je třeba chápat jako nástroje s pokyny pro konkrétní projekt srovnávající odlišné volby materiálů a technik.

1.10. EHSV vyzývá k zavedení skutečného komunitního procesu odborné přípravy a modernizace ve stavebnictví.

2. Souvislosti návrhu

2.1. Komise navrhla přepracovanou směrnici o energetické náročnosti budov v souvislosti s cílem Zelené dohody pro Evropu dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality. V rámci balíčku „Fit for 55“ navazuje směrnice o energetické náročnosti budov na iniciativu „renovační vlna“, která vytyčila cíl nejméně zdvojnásobit do roku 2030 roční míru energetické renovace budov a zdůraznila nutnost zajistit potřebná regulační, finanční a prováděcí opatření.

2.2. Směrnice o energetické náročnosti budov se snaží poskytnout nezbytná opatření a nástroje v rámci tří oblastí, na něž je iniciativa „renovační vlna“ zaměřena, a to řešení problematiky energetické chudoby a energeticky nejnáročnějších budov; veřejné budovy a sociální infrastruktura, jež jdou příkladem; dekarbonizace vytápění a chlazení.

2.3. K současné směrnici o energetické náročnosti budov se navrhuje řada změn a dodatků, a to zejména:

- Od roku 2030 musí být všechny nové budovy budovami s nulovými emisemi; nové veřejné budovy budou muset požadavek na nulové emise splňovat již od roku 2027.
- Pro členské státy je stanoven nový požadavek zajistit, aby všechny budovy ve vlastnictví veřejných orgánů a všechny jiné než obytné budovy byly modernizovány alespoň na třídu energetické náročnosti F do roku 2027 a na třídu energetické náročnosti E do roku 2030. Všechny obytné budovy musí být také modernizovány alespoň na třídu energetické náročnosti F do roku 2030 a na třídu energetické náročnosti E do roku 2033. Vzhledem k novému nastavení tříd energetické náročnosti tyto požadavky povedou k tomu, že více než 15 % fondu budov bude do roku 2033 modernizováno.
- Povinnost mít certifikát energetické náročnosti se rozšiřuje na budovy, které procházejí větší renovací, na budovy, u nichž se obnovuje nájemní smlouva, a na všechny veřejné budovy. Budovy nebo ucelené části budov, které jsou nabízeny k prodeji nebo pronájmu, musí mít certifikát energetické náročnosti, jenž musí být uveden ve všech inzerátech a reklamách.
- Vnitrostátní plány renovace budov budou plně začleněny do vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, aby byla zajištěna srovnatelnost a sledování pokroku – včetně plánů pro postupné ukončení využívání fosilních paliv při vytápění a chlazení nejpozději do roku 2040.
- Pas pro renovaci budov zajistí přístup k informacím a nižší náklady pro spotřebitele, aby se jim usnadnilo plánování a postupná renovace směrem k nulovým emisím.
- Členské státy jsou vyzvány, aby zahrnuly hlediska renovace do pravidel veřejného a soukromého financování a aby vytvořily vhodné nástroje, zejména pro domácnosti s nízkými příjmy.
- Je zavedeno ustanovení o skončení platnosti pro finanční pobídky týkající se využívání fosilních paliv v budovách.
- Musí být vytvořena infrastruktura pro dobíjení elektrických vozidel a parkovací místa pro jízdní kola.

3. Obecné připomínky

3.1. EHSV vítá návrh přepracovaného znění směrnice o energetické náročnosti budov, protože se zabývá hlavními problémy, na něž EHSV poukázal v předchozích stanoviscích, s cílem poskytnout nástroje pro řešení energetické chudoby, napravit dlouhodobé strukturální nedostatečné investice do výstavby a současně podpořit renovace, především v případě energeticky nejnáročnějších budov, a zajistit, abychom se vydali cestou dekarbonizovaného vytápění a chlazení.

3.2. Problém špatně nebo mírně izolovaných budov, jejichž vytápění a chlazení závisí na fosilních palivech, se týká celé EU. V případě absence koordinované politiky na úrovni EU hrozí, že členské státy nepřijmou dostatečná opatření kvůli obavám z nerovných podmínek.

3.3. EHSV tedy bezvýhradně podporuje návrh Komise týkající se přístupu EU k dosažení energeticky účinného a vysoce kvalitního zastavěného prostředí bez fosilních paliv. Opatření na úrovni EU jsou při urychlování nezbytné transformace účinnější. Kromě toho společný přístup na úrovni EU pomáhá využívat přínosů vnitřního trhu, jako jsou úspory z rozsahu a technologická spolupráce mezi členskými státy. Přispívá také k větší jistotě pro investory a obecně podporuje vedoucí úlohu, kterou mohou Evropa a evropské společnosti hrát jako tvůrci globálních standardů a průkopníci v této oblasti.

3.4. EHSV se domnívá, že nedávné prudké nárůsty cen energie a vyhlídka vysokých cen minimálně ve střednědobém horizontu ukázaly, že je ještě důležitější zavést strategii pro zmírnění a odstranění energetické chudoby. Jestliže v roce 2018 nebylo 6,8 % osob v celé EU (30,3 milionu) schopno hradit účty za služby, a hrozilo jim tedy přerušení jejich dodávek, aktuální vývoj tento problém ještě zhoršil. Z dlouhodobého hlediska je třeba provést konkrétní opatření zaměřená na zlepšení energetické účinnosti budov s cílem zajistit důstojné, cenově dostupné a zdravé bydlení pro všechny. To je o to naléhavější, že se zvýší náklady na vytápění a chlazení využívající fosilní paliva v důsledku nárůstu nákladů na emisní povolenky.

3.5. EHSV rozhodně podporuje vytvoření minimálních norem energetické náročnosti, konkrétně pro energeticky nejnáročnější obytné budovy. Významným krokem vpřed je zavedení této zásady na úrovni EU. Je však na členských státech, zda by se na zbylé obytné budovy měly vztahovat normy stanovené na vnitrostátní úrovni.

3.6. Ačkoli EHSV podporuje důraz kladený na vymýcení energetické chudoby upřednostněním renovace energeticky nejnáročnější části fondu obytných budov, nemělo by to vést k nedostatečnému zlepšení ostatních obytných budov. EHSV tedy požaduje, aby byl od počátku stanoven komplexnější sled požadavků ohledně zlepšení s jasnějším a úplnějším harmonogramem až do roku 2050. To také vlastníkům budov umožní získat představu o budoucích požadavcích, aby tak mohli plánovat renovace na optimální úrovni nákladů.

3.7. Protože certifikáty energetické náročnosti se stávají ústředním nástrojem, je třeba zlepšit jejich spolehlivost a použitelnost. EHSV proto vítá větší požadavky na modernizaci směrem k digitálnímu formátu, na kvalitní a podrobný obsah a metody výpočtu, cenovou dostupnost, přístupnost a zveřejňování certifikátů energetické náročnosti. Občanům, kteří je potřebují, by měl být certifikát energetické náročnosti vždy k dispozici v tištěné podobě.

3.8. EHSV vítá začlenění úsilí jednotlivých členských států o snížení energetické chudoby do vnitrostátních plánů renovace budov, v jejichž rámci budou podávat zprávy o snížení počtu osob postižených energetickou chudobou a podílu obyvatelstva žijícího v nevyhovujících obydlích (např. s netěsnými stěnami či střechou) nebo v obydlích s nedostatečnou tepelnou pohodou.

3.9. EHSV podporuje zavedení „pasu pro renovaci budov“ do roku 2024, není si však jistý jeho účinkem, neboť není povinný. Pas spotřebitelům zajistí snadnější přístup k informacím a nižší náklady při plánování renovace jejich budov. Za pozitivní vývoj lze považovat skutečnost, že zahrnuje také širší přínosy související se zdravím, pohodlím a reakcí budovy na změnu klimatu.

3.10. Vzhledem k všeobecné neschopnosti osob trpících energetickou chudobou a rovněž mnoha drobných vlastníků bytů a domů shromáždit finanční prostředky k zahájení renovace považuje EHSV za zásadní, aby byly rámec a nástroje financování stanovené v této směrnici pro tento úkol dostatečné. To musí zahrnovat jasné vysvětlení a pokyny ohledně finančních aspektů renovace, včetně využívání úvěrů na místní úrovni. EHSV rovněž poukazuje na svůj požadavek (ze stanoviska TEN/723), aby byly různé systémy sjednoceny, a byly tak srozumitelnější a dostupnější domácnostem a veřejným orgánům, jimž jsou určeny.

3.11. EHSV uznává, že je třeba do směrnice o energetické náročnosti budov zahrnout požadavky na podávání zpráv o emisích uhlíku během celého životního cyklu (výroba a výstavba, používání a konec životnosti) budov. Při výstavbě nových nízkoenergetických budov může hlavní vliv na klima vyplývat nikoli z používání budovy, ale z použitých materiálů a stavební činnosti. Posouzení životního cyklu je třeba chápat jako nástroje s pokyny pro konkrétní projekt srovnávající odlišné volby materiálů a technik.

3.12. EHSV zdůrazňuje, že je třeba zajistit, aby definice „budov s nulovými emisemi“ umožňovala jejich optimální interakci s okolními energetickými systémy a zahrnovala související emise skleníkových plynů pocházející z použití stavebních materiálů a ze stavenišť.

4. Konkrétní připomínky

4.1. I když samotná směrnice o energetické náročnosti budov neposkytuje nové finanční prostředky, stanoví požadavky týkající se finančních prostředků a koordinace finančního úsilí na úrovni členských států s cílem vytvořit uzpůsobený právní a finanční rámec včetně cílené finanční podpory. EHSV nicméně pochybuje, zda bude financování ve skutečnosti snadno dostupné případným subjektům provádějícím renovaci, a domnívá se, že není jasné, zda celkové úsilí v jednotlivých členských státech týkající se financování bude pro splnění cílů v oblasti renovací dostatečné.

4.2. V současnosti mohou být finanční prostředky a granty příliš často vyplaceny až po dokončení energetické renovace, což mnoha spotřebitelům ztěžuje zahájení prací. EHSV proto doporučuje, aby se v textu uvádělo, že systémy financování musí pokrývat alespoň část počátečních nákladů, které spotřebitelům vznikají.

4.3. EHSV připomíná svůj požadavek (ze stanoviska TEN/749), aby byl ze 37 % nástroje pro oživení a odolnost vyčleněných na ekologické projekty přidělen významný podíl na projekty v oblasti energetické účinnosti podle skutečné poptávky a potřeby v každém členském státě.

4.4. EHSV se domnívá, že klíčovým předpokladem úspěchu směrnice o energetické náročnosti budov je zavedení povinnosti členských států přizpůsobit regulační rámce, které nejsou vhodné pro daný účel, a odstranit neekonomické překážky, mezi nimiž mnohým vlastníkům domů a nájemcům v renovacích brání zejména problém rozdělených pobídek. Současně je EHSV toho názoru, že je nezbytné zahrnout ochranu nájemců před nepřiměřenou výší nájemného po renovaci, ať už poskytováním podpory nájemného nebo stanovením stropů pro zvýšení nájemného.

4.5. EHSV má za to, že články ve směrnici související s certifikáty energetické náročnosti měly být přepracovány již dávno. Zkušenosti s certifikáty energetické náročnosti v celé Evropě poukazují na několik nezbytných úprav, z nichž některé jsou obsaženy v předloženém návrhu.

4.6. Jako krok vpřed EHSV uznává skutečnost, že členské státy budou muset zajistit kvalitu, spolehlivost a cenovou dostupnost certifikátů energetické náročnosti a že musí provádět kontroly a zavést funkční kontrolní systém.

EHSV považuje za cenné zlepšení zkrácenou dobu platnosti certifikátů energetické náročnosti na pět let v případě fondu energeticky nejnáročnějších budov, podmínku, aby byli odborníci kvalifikovaní nebo certifikovaní a nezávislí, a výslovný požadavek provést před vydáním certifikátu energetické náročnosti návštěvu na místě.

4.7. EHSV navrhuje, aby byl zvýšen užitečnost certifikátů energetické náročnosti pro spotřebitele tím, že bude obsahovat:

a) informace o zbývajícím životnosti otopné soustavy a průměrných nákladech prací;

b) kontaktní údaje nejbližšího jednotného kontaktního místa.

4.8. EHSV podporuje návrh zefektivnit na úrovni EU třídy energetické náročnosti (A–F) v rámci certifikátů energetické náročnosti a vytvořit společné vzory. Pozitivní jsou také požadavky vytvořit snadno dostupné vnitrostátní databáze certifikátů energetické náročnosti, pasů pro renovaci budov a ukazatelů připravenosti pro chytrá řešení, společně s přenosem informací z vnitrostátních databází do střediska EU pro sledování fondu budov.

4.9. EHSV konstatuje, že je zapotřebí soudržnost mezi pasy pro renovaci budov a certifikáty energetické náročnosti, aby se zabránilo nadbytečnosti a zbytečným dodatečným nákladům.

4.10. EHSV připomíná svůj požadavek (ve stanovisku TEN/723) dále posílit Středisko pro sledování energetické chudoby a navázat úzkou spoluprací se střediskem pro sledování fondu budov.

4.11. Pro evropské občany bude zásadní přístup k poradenství, informacím, pomoci s plánováním a finančnímu poradenství. Kontaktní místa v současnosti s energetickou renovací pomáhají jen přibližně 100 000 vlastníkům bytů a domů ročně, zatímco potenciál pro rok 2030 by mohl být zhruba 2 000 000 vlastníků ročně⁽¹⁾. EHSV požaduje lepší vnitrostátní rozvoj a koordinaci jednotných kontaktních míst, jejich náležité financování, přeshraniční sdílení osvědčených postupů a bližší monitorování ze strany Komise.

4.12. EHSV podporuje rozšíření veřejné konzultace o návrhu vnitrostátního plánu renovace budov a navrhuje, aby byly konkrétně zmíněny organizace spotřebitelů jako nejvhodnější k předběžnému posouzení i zpětnému zhodnocení, jak úspěšně programy a finanční nástroje oslovují spotřebitele.

4.13. EHSV bere na vědomí posílení ukazatele připravenosti pro chytrá řešení zavedením potřebných definic, požadavků a sdílení údajů, lituje však, že sem zatím nejsou zahrnuty obytné budovy a že ještě nebyly zavedeny požadované úrovně, jichž má být dosaženo.

4.14. Vzhledem k rozsáhlým investicím, očekávaným inovacím a zvýšené míře aktivity v příslušných odvětvích se značně zvýší potřeba kvalifikované pracovní síly a pracovní síly se změněnou kvalifikací a s prohloubenými dovednostmi. EHSV tedy vítá požadavek, aby členské státy podporovaly a financovaly vzdělávání a odbornou přípravu s cílem zajistit kvalifikovanou pracovní sílu v odvětví stavebnictví, a odpovídajícího požadavku ohledně podávání přehledu kapacit v odvětví stavebnictví, energetické účinnosti a energie z obnovitelných zdrojů ve vnitrostátních plánech renovace budov. EHSV vyzývá k zavedení skutečného komunitního procesu odborné přípravy a modernizace ve stavebnictví.

4.15. EHSV připomíná svůj požadavek (ze stanoviska CCMI/166) na Komisi a členské státy zajistit, aby byly během renovace budov odstraněny škodlivé látky, a zdůrazňuje nezbytnost bezpečného odstranění azbestu.

4.16. Vzhledem k tomu, že již dnes je zřejmé zrychlování poptávky po infrastruktuře pro dobíjení, navrhuje EHSV zvýšit úroveň požadavků, včetně dřívější instalace inteligentních dobíjecích stanic v neobytných budovách, pokud možno do roku 2027.

4.17. K poskytování informací, poradenství a finančních prostředků pro renovace bude velmi pravděpodobně docházet na místní a regionální úrovni. Směrnice o energetické náročnosti budov také předpokládá, že místní a regionální orgány půjdou v čele a budou modernizovat své budovy. EHSV tedy považuje za důležité, aby se pozornost a úsilí na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni soustředily na koordinaci s místními a regionálními orgány a na jejich zapojení, přičemž bude rovněž prozkoumán potenciál iniciativ, jako je Pakt starostů a primátorů.

4.18. Aby se šlo ještě dále, než je podávání zpráv, a podnítila se činnost s dopadem na klima do roku 2030, EHSV naléhavě vyzývá Komisi, aby v dostatečném předstihu před rokem 2030 stanovila maximální hodnoty emisí CO₂ na metr čtvereční za rok přizpůsobené podnebným pásům.

4.19. EHSV podporuje rozšíření definice „energie z obnovitelných zdrojů“ tak, aby zahrnovala více zdrojů energie, zejména energii okolního prostředí využívanou elektrickými zařízeními, jako jsou tepelná čerpadla, avšak navrhuje, aby byly biomasa a bioplyn definovány jako částečně obnovitelné, neboť za plně obnovitelnou lze považovat jen velmi malou část používané biomasy nebo produkovaného bioplynu. Pro omezené použití během přechodného období, kdy neexistují alternativy, by tato širší definice mohla zahrnovat i energii z obnovitelných kapalných zdrojů (biopaliva a paliva z obnovitelných zdrojů nebiologického původu). Mohla by být předložena nová příloha ke směrnici, ve které by byl stanoven dopad různých forem biomasy, produkce bioplynu a energie z kapalných zdrojů na klima.

4.20. Kromě emisí poškozujících klima a nehlédě na energetický nosič nesmíme zapomínat ani na tradiční látky znečišťující ovzduší, jako jsou tuhé znečišťující látky/jemný prach, NO_x a další.

4.21. EHSV zdůrazňuje, že je třeba pečlivě zvážit praktické dopady používání zvolené definice „budovy s nulovými emisemi“ jako budovy s nízkými energetickými nároky, ve které musí být veškerá nezbytná energie vyráběna na místě nebo v připojených soustavách ústředního vytápění či chlazení. Tato definice

a) v zásadě upravuje budovu jako „ostrov“, který je špatně propojen s okolní elektroenergetickou soustavou, protože je výslovně povolen jen omezený rozsah externích obnovitelných zdrojů energie;

b) nezahrnuje veškeré emise skleníkových plynů pocházející z použití stavebních materiálů a emise ze staveniště.

⁽¹⁾ <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/423a4cad-df95-11eb-895a-01aa75ed71a1>

4.22. EHSV navrhuje zahrnout elektřinu produkovanou z obnovitelných zdrojů energie externě jako rovnocennou s produkcí elektřiny pro budovy s nulovými emisemi na místě. „Úniková doložka“ uvedená na konci bodu I v příloze III neposkytne obecné prostředky pro vnitrostátní nákladově efektivní posun k tomu, aby se budovy staly energeticky účinnými a aby byly energetické systémy zásobovány energií z obnovitelných zdrojů. Rozšíření celkového energetického systému o velké jednotky je mnohem levnější na vyprodukovanou jednotku energie než malé jednotky v každé budově. To je obzvláště důležité pro období, kdy vlastní produkce dané budovy nefunguje (slunce/vítr). Flexibilita ve vztahu k elektroenergetické soustavě rovněž sníží náklady v rámci budovy i systému jako celku.

4.23. Komise navrhuje ukončit udělování dotací zařízením na fosilní paliva od roku 2027. EHSV je tím překvapen, protože přiměřené období amortizace v délce 15 let znamená, že budou dotována zařízení, jejichž nucené ukončení provozu může přijít až v roce 2040. EHSV tedy důrazně doporučuje posunout tuto lhůtu nejpozději na rok 2025.

V Bruselu dne 23. března 2022.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG
